

AKRAN ZORBALIĞI NEDİR? (ÖĞRETMEN BROŞÜ)

Zorbalık, okullarda yaşanan oldukça yaygın bir şiddet türüdür ve güçlü olan bireyin kendi kazanç ve memnuniyeti için kendisine karşı koyamayacak kadar güçsüz olana tekrarlayan ve acı veren nitelikte fiziksel, psikolojik, sosyal veya sözel saldırılarda bulunmasıdır.

Zorbalık, sıklıkla akran anlaşmazlığı ile karıştırılmaktadır. Zorbalığın, saldırgan davranışlardan farklı bir durum olduğu bilinmeli, zorbalığın bir arkadaş anlaşmazlığı olduğu düşünülmemelidir.

Akran zorbalığı “Bir öğrencinin bir veya daha fazla öğrenci tarafından tekrar eden biçimde olumsuz davranışlara (fiziksel, sözel ve/veya psikolojik) maruz kalması” olarak tanımlanmaktadır.

Zorbalığı diğer saldırganlık türlerinden ayırt eden özellikleri ise;

Gücün kasıtlı ve kötü kullanımı,Zorbalığın tekrarlılığıve süreklilik göstermesiZorbalığa katılan taraflararası fiziksel ya da psikolojik güç dengesizliğinin bulunması Kasıtlı olarak yapılan eylemler olması.

Fiziksel ya da duygusal/sosyal olarak zarar vermesi.

Güç, kontrol ya da maddi şeyler elde etmek gibi amaçlar taşıyabilir.

Sorun çözmek için çaba gösterilmez.

Genellikle gizli de yapılır.

ÇOCUKLAR NEDEN ZORBALIK DAVRANIŞI SERGİLERLER

- 1.Sosyal sebepler (yetişilen ortam, mahalle, kitle iletişim araçları)
- 2.Arkadaş çevresi (çeteleşme ve okul arkadaşlığı vb)
- 3.Yetiştirilme Şekli (aile ortamı, aile bireyleri arasındaki ilişki)
4. İletişim becerilerinde ve sosyal becerilerde yetersizlik
- 5.Kötü duygularla baş edememe (öfke, kızgınlık vb.)
- 6.Okul ortamı (öğretmen-idareci yaklaşımı, akademik başarının getirdiği yarış ortamı) gibi nedenler sayılabilir.

ZORBALIK TÜRLERİ

1-Fiziksel zorbalık; ısırma, saç çekme, vurma, itme, yumruklama, tükürme, özel eşyalara zarar verme veya el koyma, haraç alma, odaya kilitleme gibi fiziksel birtakım eylemler içerir

2-Sözel zorbalık ; tehdit etme, korkutma, lakap takma, sataşma, alay etme, hakaret etme, kötü niyetli dedikodular yayma gibi sözle zarar vermeye yönelik girişimlerdir

3-Duygusal zorbalık; çeşitli el hareketleri ve rahatsız edici bakışlar, kasti ve sistematik bir şekilde birini arkadaşlığa kabul etmeme, çirkin notlar gönderme, yok sayma, zorbalık yapılan kişinin arkadaşlık ilişkilerini etkileme/ bozma gibi eylemler içerir.

4-Siber zorbalık; başkalarının şifrelerini ele geçirmek, internet sitelerini hacklemek, spam veya virüs içeren mailler yollamak

ZORBALIĞA MARUZ KALAN ÖĞRENCİLERİN ÖZELLİKLERİ

Zorbalığa maruz kalan çocuklardaki belirtilerin aileler ve öğretmenler tarafından bilinmesi ve tespit edilmesi ,zorbalığın önlenmesi açısından çok önemlidir.

1.İsim takmak ,alay edilmesi,dışlanması,oyunlara alınmamasıveya oyundan çıkarılması,dövülmesi kendini savunamayacağı kavgalara girmesi, kitapların veya diğer eşyaların alınması,tahrip edilmesi,vücudunda nedenini açıklayamadığı yara, bere, çürük, tırnak izi olması, elbiselerinin yırtılması.

2.Teneffüslerde genellikle yalnız olması, sınıfta hiç yakın arkadaşının bulunmaması

3.Teneffüslerde öğretmene veya diğer yetişkinlere yakın olma isteği

4.Korkulu, mutsuz, endişeli ve gözü yaşlı yüz ifadesi

5.Okul başarısının aniden veya yavaş yavaş düşmesi

ZORBALIĞA MARUZ KALAN ÇOCUKLARDA GÖRÜLEN SORUNLAR

Güvensizlik ve içe kapanma

Uyku problemleri,

Okul fobisi ve devamsızlık artışı

Depresyon

Dikkat kaybı
Ders başarısında düşme
Gece alt ıslatma
Eşyalara ya da başka kişilere zarar verme

AKRAN ZORBALIĞINDA ÜÇ GRUP VARDIR

1-Zorbalık Davranışını Gösteren Çocuklar-(Zorbalar)

Genellikle ailesinde şiddet görürler ve bazen okulda kendisi de zorbalığa maruz kalırlar. Kendisini güçlü ve başarılı hissetmek için zorbalık yapabilirler.Kendisini güçlü ve başarılı hissetmek için zorbalık yapabilirler Sosyal becerilerden yoksun oldukları için istediklerini elde etmede bildikleri tek yol bu olabilir.

Bazen diğer çocukları ne kadar incittiklerinin farkında olmayabilirler
Okula ait olma duygusundan yoksun oldukları ya da okulda mutsuz oldukları için bunu yapabilirler

2-Zorbalık Davranışına Maruz Kalan Çocuklar(Mağdurlar)

Benlik saygılarını yitirebilir ve geri kazanmak yıllarca sürebilir
Devamsızlığı artabilir ya da okulu terk edebilir.
Depresyona girebilirler.
Hıncını başka çocuklardan çıkarabilir.
Arkadaşlarından soyutlanabilir ve yalnız kalabilir.
Kendine ve diğerlerine olan güvenini yitirebilir.

3-zorbalık davranışına Şahit olan Çocuklar(seyirciler)

Zorbalık olaylarının büyük bir çoğunluğu akranlar seyirci durumundadır. Etraflarında olup biten şiddet davranışlarından dolayı mutsuzluk, üzüntü, korku, umutsuzluk gibi olumsuz duygulara sahip olabilirler. Kendilerini savunmak için sürekli tetik içindebekleyebilirler. Kendilerini güvende hissetmeyebilirler AKRAN ZORBALIĞINA KARŞI EĞİTİMCİLER NELER YAPABİLİR?

1.Zorbalığı önlemek için yapılması gereken en önemli şey ; okulda çalışan tüm personelin “**zorbalık**” konusunda bilinçlendirilmeleridir.

2.Öğretmenler, öğrencilerin arkadaşlık ilişkilerini tanımalı ve akran danışmanlığı gibi zorbalığı azaltıcı faaliyetlerde bulunmalıdırlar.

3.Öğretmenler, öğrencilerin zorbalık hakkında konuşmalarını cesaretlendirmeli ve başlarına gelen olayları anlattıkları takdirde herhangi bir sorunla karşılaşmayacaklarını yönünde öğrencilere güven kazandırmalıdırlar.

4.Öğrencilere öfkelerini kontrol etmeye yönelik teknikler öğretilmesi zorbalığı azaltmada etkili olacaktır.

5.Bu öğrencilerin ailelerine zorbalıkla ilgili bilgi verilmeli ve iletişim halinde olunmalıdır. Okulun havası pozitif yönde değiştirilmelidir.

6.Çocuklar bekledikleri desteği okullardan göremezlerse, sosyal olarak istenen davranışları da göstermezler.

7.Öğrencilerin akranları ile yapıcı, olumlu ilişkiler kurma becerilerini geliştirmek

amacıyla birlikte sosyal ve kültürel etkinlikler planlama, grupdayanışması, işbirliği geliştirme gibi becerilerini artırmaya yönelik çalışmalar yapılabilir.

8.Okul içerisinde zorbalık davranışlarına karşı kampanyalar düzenlenebilir.

9.“Akran Arabulucuğu” faaliyetleri okullarda geliştirilebilir

ZORBALIĞINA SESSİZ KALMA DUR! DE

Kaynaklar:

1-İstanbul İL Milli Eğitim Müdürlüğü
-Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Bölümü
2.otan, T. (2007).Okulda Zorbalığı Önlemede Eğitimciler ve Ebeveynlere Öneriler. *AİBÜ, Eğitim Fakültesi Dergisi*. 190-202.
İstanbul Bilgi Üniversitesi, Psikolojik Danışmanlık Bölümü, Zorbalık broşürü.
(<https://www.bilgi.edu.tr> > upload > zorbalik)